

การออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน
เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท*

THE DESIGN AND CREATION OF PATTERN AND MASCOT TO EXPRESS LOCAL
IDENTITY AND PROMOTE CREATIVE ECONOMY OF SAM-NGAM THABOT
SUBDISTRICT, HANKHA DISTRICT, CHAINAT PROVINCE

นรรชนา ทาสสุวรรณ*, ชลิต กังวาราวุฒิ

Nanchanop Thasuwan*, Chalit Kangvaravoot

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nanchanop.t@chandra.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท 2) เพื่อออกแบบลวดลายและมาสคอตจากอัตลักษณ์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท 3) เพื่อประเมินผลงานการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท เป็นการศึกษาวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนในชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์สถิติด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเลือกแบบเจาะจง และเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้าน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท สังเคราะห์แนวความคิดในการออกแบบจากสิ่งที่โดดเด่นของพื้นที่ ได้แก่ ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ซึ่งชุมชนได้จัดตั้งบั้งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI มาลดทอนรายละเอียดให้เหมาะสมสำหรับการออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลอัตลักษณ์คือ ที่มาของชื่อชุมชน สถานที่สำคัญ สิ่งที่โดดเด่น ประเพณีและวัฒนธรรม ผลการออกแบบลวดลาย และผลการออกแบบมาสคอต และผลการประเมินลวดลายและมาสคอต ผลการประเมินการออกแบบลวดลาย มีผลประเมินรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.58) และผลการประเมินการออกแบบมาสคอต ในการวิจัยการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท มีผลประเมิน รวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49)

คำสำคัญ: การพัฒนาการออกแบบลวดลาย, การสร้างสรรค์, ผลิตภัณฑ์ชุมชน, อัตลักษณ์ท้องถิ่น, เศรษฐกิจสร้างสรรค์



Abstract

This Research aims to discuss the following issues: 1) to study the identity of the community Sam Ngam Tha Bot Subdistrict, Han Kha District, Chainat Province 2) To design patterns and mascots from the identity Sam Ngam Tha Bot Subdistrict, Han Kha District, Chainat Province 3) To evaluate the design and creation of patterns and mascots on community products. to communicate local identity Promote the creative economy Sam Ngam Tha Bot Subdistrict, Han Kha District, Chainat Province. Study of mixed methods research quantitatively Use the tool as a questionnaire. The sample group consisted of 100 people in the Sam Ngam Tha Bot Subdistrict, Han Kha District, Chainat Province by purposive selection. Statistics were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. By choosing specifically and qualitative Use tools such as in-depth interviews and focus groups. Key informants include community representatives, farmers, and villagers in Sam Ngam Tha Bot Subdistrict, Han Kha District, Chainat Province. Synthesize the design ideas from the outstanding things of the area, including White cucumber pomelo The community has registered the GI Geographical Indication and reduced the details to suit the design of creative patterns and mascots on community products. to communicate local identity Promote the creative economy The results of the research are divided into 4 topics: identity data, namely the origin of community names, important places, and outstanding things. tradition and culture Pattern design results and mascot design results and results of pattern and mascot evaluation Statistics used in data analysis include mean and standard deviation. The results of the evaluation of the pattern design were evaluated at the overall level of good ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.58) and the results of the evaluation of the mascot design In researching the design and creation of patterns and mascots on community products to communicate local identity Promote the creative economy Sam Ngam Tha Bot Subdistrict, Hankha District, Chainat Province has overall evaluation results at the good level. ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49)

Keywords: Pattern Design Development, Creativity, Community Products, Local Identity, Creative Economy

บทนำ

ประเทศไทยกำลังปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ นวัตกรรมขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจ สู่การพัฒนาที่เท่าเทียมและยั่งยืน โดยเน้นการสร้างมูลค่าสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และผลักดันการพัฒนาด้านการผลิตที่มีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายหลักคือการยกระดับภาคเกษตรให้ผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูงและสินค้าเกษตรแปรรูปด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงเสริมสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ในมิติภาคการเกษตรและบริการเป้าหมายหมวดที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง อีกทั้งยังมีมิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม หมวดที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งมีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ หลายปีที่ผ่านมาพบว่าเราจำเป็นต้องสร้างความชัดเจนปรับปรุงและยกระดับเพื่อลดข้อจำกัดและเอื้อให้เกิดการผลิตสินค้าเกษตรและแปรรูปมูลค่าสูง กลยุทธ์ในการพัฒนากลยุทธ์ย่อย มีการส่งเสริมและขยายผลผลงานวิจัยจากหน่วยงานวิจัย

มหาวิทยาลัยและสถาบันอาชีวศึกษาภาคเอกชนและองค์กรเกษตรกรที่มีส่วนในการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลผลิตการวิจัยและการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้พัฒนาเทคโนโลยีและผู้ใช้งาน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570, 2565)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 เห็นว่า คณะผู้วิจัยในภาคส่วนของมหาวิทยาลัย สามารถช่วยพัฒนาด้านการแปรรูป สินค้าเกษตรเพื่อเพิ่ม มูลค่าทางการเกษตรให้สูงขึ้น ซึ่งตรงกับเศรษฐกิจ สร้างสรรค์เป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์บนฐานขององค์ความรู้ และการศึกษาวิจัยซึ่ง เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม พื้นฐานทางประวัติศาสตร์การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรม จินตนา พงษ์รามัญ กล่าวไว้ว่า ประเทศไทยมีวัฒนธรรมและสังคม ที่หลากหลายซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นไทย เช่น วิถี ชีวิต การเกษตร ความเชื่อ การรับรู้ถึง ความเป็นชาติ และวัฒนธรรม (จินตนา พงษ์รามัญ, 2560) เพื่อใช้ในการ พัฒนาธุรกิจ การผลิตผลิตภัณฑ์และบริการในรูปแบบใหม่ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางสังคม โดย การออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการสร้างอัต ลักษณ์ท้องถิ่นและส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชน โดยเฉพาะในตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ที่มีทรัพยากรท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง การนำเสนอลวดลายและมาสคอตที่สร้างขึ้น จะเสริมสร้างตัวตนและเสนอชื่อของชุมชนไปยังภายนอกได้ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างโอกาสในด้านเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ โดยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีลวดลายและมาสคอตที่เป็นเอกลักษณ์นี้ ไปยังตลาดที่กว้างขวางได้ ซึ่งจะ ช่วยเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้นกับท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานศิลปะช่วยให้สังคมและชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัด ชัยนาท โดยเชื่อมโยงประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิต เพื่อสร้างความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะในพื้นที่ โดย ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาจะบอกเล่าเรื่องราวของท้องถิ่น ผ่านตัวผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้เป็น ที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ซึ่งชุมชนมีผลิตภัณฑ์และผลผลิตอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ยังขาดผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ และการสร้างสรรค์ที่จะสื่อสารในด้านการออกแบบเพื่อใช้ผลงานสร้างสรรค์โดยมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในชุมชนและ เป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกถึงที่มาของสถานที่และอัตลักษณ์ที่มีอยู่ในชุมชน คณะผู้วิจัยใช้แนวคิดทางเศรษฐกิจ สร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างสรรค์ชุมชน เพื่อสื่อสารการเรียนรู้เพื่อยกระดับเศรษฐกิจท้องถิ่นของชุมชน สู่ กระบวนการพัฒนาการออกแบบและสร้างสรรค์ด้วยลวดลายและมาสคอต บนผลิตภัณฑ์ของชุมชน คณะผู้วิจัยมี ความตั้งใจในการนำองค์ความรู้ทางด้านศิลปะและการออกแบบ มาประยุกต์กับสิ่งที่ชุมชนมีอยู่ ให้เกิดการสร้าง มูลค่าเพิ่มจากของในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อออกแบบลวดลายและมาสคอตจากอัตลักษณ์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
3. เพื่อประเมินผลงานการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **รูปแบบการวิจัย** ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) สองรูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ
2. **ประชากรเป้าหมาย** คัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนชุมชน เกษตรกร และ ชาวบ้าน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท



3. กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้าน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

4. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ใช้เกณฑ์การคัดเลือกเข้าสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้าน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

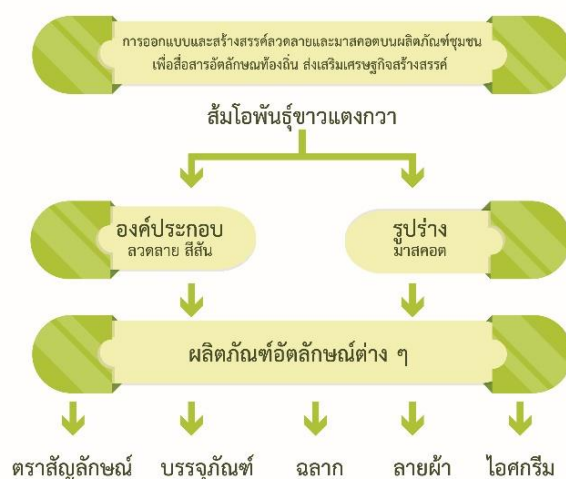
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพ โดยมีตรวจสอบความเที่ยงตรง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้ค่า IOC มีค่าความเที่ยงตรงที่ 1.0 มีเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลอัตลักษณ์ท้องถิ่น แบบบันทึกการสนทนากลุ่มข้อมูลอัตลักษณ์ท้องถิ่น แบบประเมินลวดลายและมาสคอตจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น และแบบประเมินผลงานการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากการสรุปผลแบบประเมินผลงานการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอต จากอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) มีเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

7. การออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตของชุมชน



ภาพที่ 1 แนวทางในการออกแบบและสร้างสรรค์

ผลการวิจัย

สามารถสรุปผลการวิจัย ขอบเขตการศึกษาได้ดังนี้ การศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากข้อมูลดังต่อไปนี้ ข้อมูลอัตลักษณ์ของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท ผลการออกแบบลวดลายของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท ผลการออกแบบมาสคอตของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท และผลการประเมินลวดลายและมาสคอต โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท



1. ข้อมูลอัตลักษณ์ของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

1.1 เรื่องเล่า เรือโยงชนทรายมาจอดพักจำนวนมาก เพื่อจอดรอระดับน้ำหน้าเขื่อน หลังเขื่อนที่ต้องใช้เวลานาน ตลาดบริเวณนั้นเลยเพื่องฟู อีกชื่อเรียก ท่าข้าวบูด เพราะต้องรอระดับน้ำเพื่อผ่านทางเป็นเวลานาน รอจนข้าวบูด

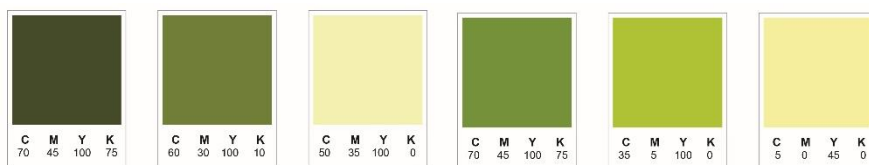
1.2 โดยข้อมูลจากเว็บไซต์สามง่ามท่าโบสถ์ ที่กล่าวถึงประวัติของ วัดท่าโบสถ์ เดิมไม่มีโบสถ์คนในชุมชนจึงต้องแพขึ้นมาให้พระในวัดได้ใช้สำหรับประกอบพิธีทางศาสนานั้นแทนโบสถ์

1.3 เรื่องเล่า ที่กล่าวถึงอดีตมี 3 กลุ่มตระกูลใหญ่ มาอยู่ในพื้นที่ด้วยกัน อาจเป็นที่มาที่เพี้ยนมาจาก 3 ตระกูลนี้

1.4 อัตลักษณ์ด้านสถานที่สำคัญ ที่จะทำให้นึกถึงหรือเป็นจุดเด่นในชุมชน ได้แก่ วัดท่าโบสถ์ วัดหลวงพ่อดัด ขึ้นชื่อว่า วาจากดีสี่ลี้ ศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร สวนศรีบุญนาค บ้านขวัญชัย ในด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่ บ้านไม้เก่าแบบชนชาวจีน ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ แม่น้ำท่าจีนไหลผ่านทุกหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน แม่น้ำสายหลักทางการเกษตรและการค้าและเรือโยง เรือที่สัญจรที่สอดคล้องกับการมีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่านชุมชน

1.5 อัตลักษณ์ด้านผลิตภัณฑ์ ของขึ้นชื่อในชุมชนสามง่ามท่าโบสถ์ ได้แก่ ส้มโอฟันธุ์ขาวแตงกวา ความหวานอยู่ที่ 10 ปิก เนื้อแห้ง ไม่ละ และได้จดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI เรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ยังมี กระจยา สารท และแป้งข้าวหมาก

1.6 อัตลักษณ์ด้านประเพณี การละเล่น หรือศิลปวัฒนธรรมของชุมชนที่มีโดดเด่น ได้แก่ งานจิวประจำปี งานแห่เจ้าพ่อดอกไม้ เชิญเจ้าพ่อเจ้าแม่ทุกศาลมารวมในที่เดียว ให้คนในชุมชนกราบไหว้ โดยอัญเชิญมารวมกันเพื่อถวายจิว ในงานจิวสามง่าม มีประโยชน์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับงาน ได้แก่ กินหมู ดูจิว หิ้วหอย โดยจัดในช่วงเดือนกรกฎาคม ในอดีตจะมีอาหารที่นิยม ได้แก่ หมูสัเต้ หอยทอด ในวันพิธีเปิดผู้ที่มาร่วมงานจะ ใส่ชุดจีน ชุดจิว นอกจากนี้งานประจำปีของวัด สำหรับผู้ที่บ่นจะมาถวายดนตรี ลิเก เพื่อแก้บน



ภาพที่ 2 สีอัตลักษณ์ของชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

2. ผลการออกแบบลวดลายและมาสคอตของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท



ภาพที่ 3 ที่มาของการออกแบบ องค์ประกอบลวดลายที่ใช้ในการออกแบบลวดลายอัตลักษณ์ของชุมชน
ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท



คณะผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลแล้วค้นพบว่า องค์ประกอบลวดลายที่ใช้ในการออกแบบลวดลายอัตลักษณ์ของชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท มีการปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI โดยลักษณะลูกกลม สีเขียวอ่อน ทีมผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอความเป็นอัตลักษณ์ ดังนี้ จากผลส้มโอ ใบส้มโอ ดอกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาและ รูปลักษณะสามง่ามท่าโบสถ์ จำนวน 2 แบบ

โดยการประเมิน จากกลุ่มตัวอย่าง โดยตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้านตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 คน ผลประเมินระดับความพึงพอใจต่อลวดลายที่ได้ออกแบบ ดังนี้



ภาพที่ 4 แบบที่ 1 องค์ประกอบลวดลายที่ใช้ในการออกแบบลวดลายอัตลักษณ์ของชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

ตารางที่ 1 ผลประเมินแบบร่างลวดลาย แบบที่ 1 โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

หัวข้อการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1. ความเหมาะสมการออกแบบลวดลาย	4.16	0.64	ดี
2. ลวดลายสื่อถึงตำบลสามง่ามท่าโบสถ์	4.03	0.61	ดี
3. สามารถช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์	4.53	0.57	ดีมาก
4. การออกแบบลวดลายสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน	4.13	0.68	ดี
5. ลวดลายมีลักษณะโดดเด่น จดจำได้	4.64	0.57	ดีมาก
6. สีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมีความเหมาะสม	4.00	0.52	ดี
7. ลวดลายมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน	4.50	0.62	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.26	0.60	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลประเมินแบบร่างลวดลาย แบบที่ 1 ในการวิจัยการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท มีผลประเมินรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ ลวดลายมีลักษณะโดดเด่น จดจำได้ ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.57) สามารถช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.57) และลวดลายมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ



ภาพที่ 5 แบบที่ 2 องค์ประกอบลวดลายที่ใช้ในการออกแบบลวดลายอัตลักษณ์ของชุมชน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

ตารางที่ 2 ผลประเมินแบบร่างลวดลาย แบบที่ 2 โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

หัวข้อการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1. ความเหมาะสมการออกแบบลวดลาย	4.10	0.66	ดี
2. ลวดลายสื่อถึงตำบลสามง่ามท่าโบสถ์	4.00	0.52	ดี
3. สามารถช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์	4.40	0.56	ดี
4. การออกแบบลวดลายสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน	4.10	0.71	ดี
5. ลวดลายมีลักษณะโดดเด่น จดจำได้	4.36	0.61	ดี
6. สีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมีความเหมาะสม	4.00	0.45	ดี
7. ลวดลายมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน	4.33	0.71	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม	4.18	0.60	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลประเมินแบบร่างลวดลาย แบบที่ 2 ในการวิจัยการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท มีผลประเมินรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.60) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ สามารถช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.56) ลวดลายมีลักษณะโดดเด่น จดจำได้ ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61) และลวดลายมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

จากผลประเมินแบบร่างลวดลายอัตลักษณ์ทั้ง 2 แบบ คณะผู้วิจัยจึงนำรูปแบบที่ 1 ซึ่งมีผลประเมินที่สูงกว่าในแบบที่ 2 มาใช้เป็นต้นแบบขององค์ประกอบในการออกแบบลวดลายอัตลักษณ์ เพื่อให้ได้ผลงานการออกแบบที่ชุมชนสามารถนำผลงานไปใช้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่อไป ดังภาพที่ 6



ภาพที่ 6 ลวดลายอัตลักษณ์ของชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

ผลการประเมินลวดลายและมาสคอต โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

ผลการประเมินลวดลาย จากกลุ่มตัวอย่าง โดยตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้านตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 คน โดยผลประเมินระดับความเหมาะสมของลวดลายแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินลวดลาย โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

หัวข้อการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1. ความเหมาะสมการออกแบบลวดลาย	4.29	0.65	ดี
2. ลวดลายสื่อถึงตำบลสามง่ามท่าโบสถ์	4.10	0.61	ดี
3. สามารถช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์	4.73	0.44	ดีมาก
4. การออกแบบลวดลายสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน	4.20	0.68	ดี
5. ลวดลายมีลักษณะโดดเด่น จดจำได้	4.57	0.53	ดีมาก
6. สีที่ใช้ในการออกแบบลวดลายมีความเหมาะสม	4.08	0.56	ดี
7. ลวดลายมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน	4.51	0.61	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.35	0.58	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินการออกแบบลวดลาย ในการวิจัยการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท มีผลประเมินรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.58) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ สามารถช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.44) ลวดลายมีลักษณะโดดเด่น จดจำได้ ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) และลวดลายมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

ผลการออกแบบมาสคอตของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

คณะผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลแล้วค้นพบว่า การออกแบบมาสคอตมีแนวความคิดในการออกแบบจากผลไม้ขึ้นชื่อที่ในอดีตมีปลูกอยู่หลายครัวเรือน ซึ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างขยายพันธุ์เพื่อรณรงค์ให้ปลูกกันทุกครัวเรือน คือ ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ของดีในจังหวัดที่ได้จดทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI โดยลักษณะลูกกลม สีเขียวอ่อน เนื้อด้านในผิวจะมีความแห้งในขณะที่ปอก เมื่อรับประทานเนื้อส้มโอจะมีความนุ่ม

และการใช้อาณาเขตพื้นที่ของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ในแผนที่มาใช้เป็นต้นแบบ โดยนำแนวความคิดจากข้อมูลเหล่านี้มาใช้ออกแบบร่างมาสคอต จำนวน 2 แบบ

โดยการประเมิน จากกลุ่มตัวอย่าง โดยตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้านตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 คน ผลประเมินระดับความพึงพอใจต่อมาสคอตที่ได้ออกแบบ ดังนี้



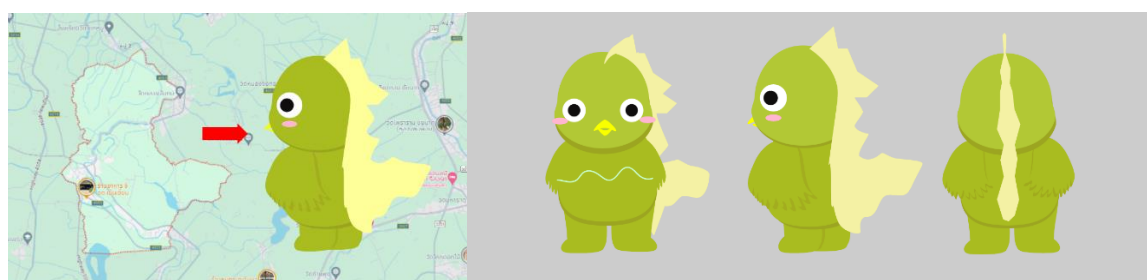
ภาพที่ 7 แบบที่ 1 แบบร่างน้องชาวแตงกวา

ใช้สัดส่วนแบบ 1 ส่วนในการออกแบบมาสคอต ให้มีลักษณะของหัวและลำตัวที่เชื่อมต่อกันเหมือนลักษณะของผลส้มโอ มีใบบนหัว 3 ใบให้เป็นสื่อถึงสามง่ามบริเวณบริเวณหัว มีบุคลิกที่น่ารักและสามารถเข้าถึงผู้คนได้ทุกเพศทุกวัย โดยจะเป็นตัวแทนในการสื่อสารชุมชนสามง่ามท่าโบสถ์

ตารางที่ 4 ผลประเมินแบบร่างมาสคอต แบบที่ 1 โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

หัวข้อการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1. การออกแบบมาสคอตมีความเหมาะสม	4.20	0.55	ดี
2. ลักษณะของการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของมาสคอต	4.10	0.54	ดี
3. ลายละเอียดประกอบของมาสคอตมีความเหมาะสม	4.16	0.37	ดี
4. มาสคอตสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน	4.30	0.46	ดี
5. มาสคอตมีลักษณะเด่นที่น่าจดจำ	4.46	0.50	ดี
6. สีที่ใช้ในการออกแบบมาสคอตมีความเหมาะสม	4.06	0.44	ดี
7. มาสคอตมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน	4.23	0.67	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม	4.21	0.51	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการประเมินการออกแบบมาสคอต แบบที่ 1 ในการวิจัยการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท มีผลประเมิน รวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.51) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ มาสคอตมีลักษณะเด่นที่น่าจดจำ ในระดับดี ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) มาสคอตสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.46) และมาสคอตมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ



ภาพที่ 8 แบบที่ 2 แบบร่างน้องสามง่าม

ใช้สัดส่วนแบบ 3 ส่วนในการออกแบบมาสคอตให้มีลักษณะของหัวลำตัวขา ออกแบบจากของ เขตของ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ที่ปรากฏในแผนที่ ใช้สีจากเปลือกส้มโอ มีปีกเล็กข้างลำตัว มีบุคลิกที่เป็นมิตร โดยจะเป็นตัวแทนในการสื่อสารชุมชนสามง่ามท่าโบสถ์

ตารางที่ 5 ผลประเมินแบบร่างมาสคอต แบบที่ 2 โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัด ชัยนาท

หัวข้อการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1. การออกแบบมาสคอตมีความเหมาะสม	4.13	0.57	ดี
2. ลักษณะของการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของมาสคอต	4.03	0.61	ดี
3. ลายละเอียดประกอบของมาสคอตมีความเหมาะสม	4.16	0.37	ดี
4. มาสคอตสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน	4.30	0.46	ดี
5. มาสคอตมีลักษณะเด่นที่จำจดจำ	4.26	0.58	ดี
6. สีที่ใช้ในการออกแบบมาสคอตมีความเหมาะสม	4.03	0.49	ดี
7. มาสคอตมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน	4.23	0.67	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.54	ดี

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการประเมินการออกแบบมาสคอต แบบที่ 2 ในการวิจัยการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท มีผลประเมิน รวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.54) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ มาสคอตสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.46) มาสคอตมีลักษณะเด่นที่จำจดจำ ในระดับดี ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.58) และมาสคอตมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ในระดับดี ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

จากผลประเมินแบบร่างมาสคอตอัตลักษณ์ทั้ง 2 แบบ คณะผู้วิจัยจึงนำรูปแบบที่ 1 ซึ่งมีผลประเมินที่สูงกว่าในแบบที่ 2 มาใช้เป็นต้นแบบของมาสคอตอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อให้ได้ผลงานในการออกแบบ โดยชุมชนสามารถนำผลงานไปใช้ในการประชาสัมพันธ์หรือใช้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่อไป ดังภาพที่ 9



ภาพที่ 9 มาสคอต น้องชาวแตงกวา อัตลักษณ์ของชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

ผลการประเมินมาสคอต น้องชาวแตงกวา จากกลุ่มตัวอย่าง โดยตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้าน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 คน โดยผลประเมินระดับความเหมาะสมของ มาสคอตแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลประเมินมาสคอต โดยชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท

หัวข้อการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1. การออกแบบมาสคอตมีความเหมาะสม	4.28	0.45	ดี
2. ลักษณะของการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของมาสคอต	4.20	0.49	ดี
3. รายละเอียดประกอบของมาสคอตมีความเหมาะสม	4.32	0.51	ดี
4. มาสคอตสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน	4.40	0.49	ดี
5. มาสคอตมีลักษณะเด่นที่น่าจดจำ	4.69	0.52	ดีมาก
6. สีที่ใช้ในการออกแบบมาสคอตมีความเหมาะสม	4.27	0.54	ดี
7. มาสคอตมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน	4.64	0.54	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.40	0.50	ดี

จากตารางที่ 6 พบว่าผลการประเมินการออกแบบมาสคอต ในการวิจัยการออกแบบและสร้างสรรค์ ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท มีผลประเมิน รวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ มาสคอตมีลักษณะเด่นที่น่าจดจำ ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52) มาสคอตมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.54) มาสคอตสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยผลงานที่ผ่านการออกแบบและสร้างสรรค์ ได้แก่ ลวดลายและมาสคอตชุมชน คณะผู้วิจัยร่วมกับตัวแทนชุมชนได้นำผลงานมาพัฒนาลงบนผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ซึ่งมีผลิตภัณฑ์หลากหลายตามความต้องการของชุมชน โดยผลงานที่ออกแบบและสร้างสรรค์ ชุมชนสามารถใช้เป็นต้นแบบในการสื่อสารเรื่องราวไปพร้อมกับอัตลักษณ์ของชุมชน โดยสามารถนำลวดลายและมาสคอตไปใช้บนผลิตภัณฑ์ของ

ชุมชน โดยคณะผู้วิจัย ได้ออกแบบตัวอย่างการนำผลงานลวดลายและมาสคอต เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ โดยมีผลิตภัณฑ์ ณ ขณะนี้มีการผลิตและนำมาใช้งานจริง คือ ไวน์ส้มโอ โดยตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะถึงความต้องการที่จะนำลวดลายและมาสคอตมาใช้กับฉลากและบรรจุภัณฑ์ขวดไวน์



ภาพที่ 10 ตัวอย่างฉลากบนผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ใช้ลวดลายและมาสคอตมาใช้ในการออกแบบ



ภาพที่ 11 ตัวอย่างแนวทางการใช้ลวดลายและมาสคอตในการออกแบบลงกางเกงเพื่อสื่อสารชุมชน

ตัวอย่างการนำลวดลายและมาสคอตไปใช้ในผลิตภัณฑ์อื่น คณะผู้วิจัยได้นำผลงานมาพัฒนาลงบนผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ให้เป็นแนวทางในการนำไปออกแบบ โดยออกแบบเป็นลวดลายลงบนกางเกง ที่จะบอกเล่าอัตลักษณ์ผ่านลวดลายและมาสคอต เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างอิทธิพลทางวัฒนธรรม (Soft Power) ในชุมชน



ภาพที่ 12 ตัวอย่างแนวทางการใช้ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์เพื่อสื่อสารชุมชน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอตบนผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท ในครั้งนี้มีผู้อยู่ในชุมชนได้ความร่วมมือเข้าโครงการวิจัย ผลจากการวิจัยเชิงลึก ทำให้ทราบความต้องการด้านการออกแบบและพัฒนา โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นพ้องและต้องการให้มีการใช้การออกแบบลวดลายและมาสคอตมาสร้างอัตลักษณ์และสร้างสรรค์ผลงานสามารถบ่งชี้ความเป็นวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นและมีคุณค่าทางจิตใจมาปรับใช้สื่อสารในตัวงานที่สร้างสรรค์อย่างเหมาะสมซึ่งในข้อสรุปดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำสรุปใช้เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบ

จากผลการประเมินการออกแบบลวดลาย มีผลประเมิน รวมอยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ สามารถช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ ในระดับดีมาก ลวดลายมีลักษณะโดดเด่น จดจำได้ในระดับดีมาก และลวดลายมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชนในระดับดีมาก ตามลำดับ และผลการประเมินการออกแบบมาสคอต มีผลประเมินรวมอยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 3 อันดับ คือ มาสคอตมีลักษณะเด่นที่น่าจดจำในระดับดีมาก มาสคอตมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นตัวแทนด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ในระดับดีมาก มาสคอตสามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน ในระดับดีตามลำดับ ที่สอดคล้องกับ ชลิต กังวารารุณี และไพโรจน์ สมุทราชย์ ที่ทำวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์มาสคอตแบบชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่น ตำบลบ้านเขียน อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท ได้ทำการสร้างสรรค์มาสคอตโดยชุมชนเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่นและการวิจัยนี้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและวิจัยเพื่อการสร้างสรรค์และส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่นในชุมชนและเสริมสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมและอดีตของพื้นที่ดังกล่าว (ชลิต กังวารารุณี และไพโรจน์ สมุทราชย์, 2567) โดยมาสคอตสามารถเป็นตัวช่วยในการสื่อสารชุมชนสอดคล้องกับ ปรียพันธ์ ประยูรศักดิ์ และคณะ ได้ทำวิจัยเรื่อง การสื่อสารการตลาดของมาสคอตน้องเหินเพื่อส่งเสริมแบรนด์ จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้เห็นภาพรวมของกระบวนการสื่อสารแบรนด์จังหวัดอย่างชัดเจน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการสื่อสารในอนาคตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (ปรียพันธ์ ประยูรศักดิ์ และคณะ, 2566) และสอดคล้องกับ สุกรี เจ๊ะปูเตะ ที่ทำวิจัยเรื่อง การออกแบบลวดลายผ้าทางเรขศิลป์เพื่อสื่อสาร อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยมลายูสำหรับเจนเอร์ชั่นวาย โดยมีขั้นตอนการวิจัยที่เน้น การศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ โดยผลวิจัยเน้นไปที่การแบ่งวัฒนธรรมไทยมลายูออกเป็น 8 หมวดหมู่หลัก ซึ่งส่วนใหญ่เน้นถึงวิถีชีวิตและเรื่องเล่า รวมถึงการใช้รูปทรง เพื่อสื่อสาร ซึ่งมีความเหมาะสมที่สุดและมีบุคลิกภาพที่เข้ากันอย่าง มีชีวิตชีวา สง่างาม และเป็นธรรมชาติ (สุกรี เจ๊ะปูเตะ, 2561)

ผลงานออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอต ที่ใช้ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI มาเป็นแนวความคิดในการสร้างสรรค์ลวดลายและมาสคอต ที่ใช้สื่อสารชื่อเสียงของชุมชนบนผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยสอดคล้องกับ จักรพันธ์ เกลิมสิริโรจน์ และคณะ ที่ทำการสำรวจและศึกษาจากกลุ่มผู้ผลิตเพื่อเข้าใจเทคนิคและกระบวนการผลิต รวมถึงสภาพแวดล้อม นำข้อมูลที่ได้ไปออกแบบกราฟิกเสื้อผ้าแฟชั่น และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางในรูปแบบใหม่ (จักรพันธ์ เกลิมสิริโรจน์ และคณะ, 2560) เป็นการสื่อสารเชิงธุรกิจผ่านเรื่องราวที่แฝงอยู่ในผลงานออกแบบ เพื่อชุมชนสามารถนำผลงาน มาใช้ในการสร้างแบรนด์บนผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยประชิด ชินบุตรและคณะ ได้ทำวิจัยโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ และประเมินความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อภาพรวมผลงานการออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปลักษณ์บรรจุภัณฑ์ของผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการวิจัย (ประชิด ชินบุตร และนรรชนก ทาสวรรณ, 2561) และสอดคล้องกับ ศรีัญญา คงเที่ยง และ จิตรกร ผดุง ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยมาสคอตในประเทศไทย โดยศึกษาการใช้มาสคอตเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารทางธุรกิจและการตลาดทั้งในและระหว่างประเทศเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตราสินค้าและธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งมีการนำมาใช้เพื่อสื่อสาร

กลุ่มเป้าหมายของตราสินค้า สร้างการเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ของชุมชน (ศรีญา คงเที่ยง และจิตรกร ผดุง, 2566) และสอดคล้องกับกระบวนการของ อารีนา อีสามะ และสายชลี ชัยศาสตร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ ลวดลาย ศิลปะผ้าบาติก ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบลวดลาย ศิลปะผ้า บาติกในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยใช้ผ้าบาติกในการสร้างความ เข้าใจและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และอดีตของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของ ประเทศไทย และข้อมูลสำหรับการ พัฒนาและส่งเสริมท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในอนาคต (อารีนา อีสามะ และสายชลี ชัยศาสตร์, 2558) ในด้านการนำลวดลายและมาศคอตมาใช้เป็นแนวทางในการนำมาออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ของชุมชน ซึ่งเป็น การสื่อสารอัตลักษณ์ ที่เกิดขึ้นจากการร่วมกันค้นหาหาระหว่างผู้วิจัยและชุมชน ประยุกต์ที่ใช้รูปแบบแบบการวิจัย แบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การศึกษา ออกแบบ และพัฒนาบรรจุภัณฑ์และ ประเมินความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของบรรจุภัณฑ์ มีผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ประกอบด้วย วิถี ชีวิตการปลูกและแปรรูป ด้านการออกแบบกราฟิก ผู้วิจัยนำเสนอเรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เป็นแรงบันดาลใจ ในการออกแบบ (ธัญลักษณ์ ศุภพลธร, 2566)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญ คือ ประเด็นแรกศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชน ตำบล สามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท โดยได้ข้อมูลอัตลักษณ์ของตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ได้แก่ เรื่องเล่าเรื่องที่แรก เรื่องโยงชนทรายมาจอดพักจำนวนมาก เพื่อจอดรอระดับน้ำหน้าเขื่อน หลังเขื่อนที่ต้องใช้เวลานาน ตลาดบริเวณนั้นเลยเฟื่องฟู อีกชื่อเรียก ท่าข้าวบุต เรื่องที่สอง ข้อมูลจากเว็บไซต์สาม ง่ามท่าโบสถ์ ที่กล่าวถึงประวัติของ วัดท่าโบสถ์ เดิมไม่มีโบสถ์ คนในชุมชนจึงต่อแพขึ้นมาให้พระในวัดได้ใช้สำหรับ ประกอบศาสนพิธีนั้นแทนโบสถ์ เรื่องที่สาม ที่กล่าวถึงอดีตมี 3 กลุ่มตระกูลใหญ่ มาอยู่ในพื้นที่ด้วยกัน ด้านอัต ลักษณ์ด้านสถานที่สำคัญ ที่จะทำให้นึกถึงหรือเป็นจุดเด่นในชุมชน ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ แม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน ทุกหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน เป็นแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่านชุมชน ด้านอัตลักษณ์ด้านผลิตภัณฑ์ ของขึ้นชื่อในชุมชนสาม ง่ามท่าโบสถ์ ได้แก่ ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ความหวานอยู่ที่ 10 บิก เนื้อแห้ง ไม่ละ และได้จัดสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ GI ประเด็นที่สอง ผลงานการออกแบบและสร้างสรรค์ลวดลายและ มาศคอตชุมชน ได้นำองค์ประกอบ ที่ใช้ในการออกแบบลวดลายและมาศคอตอัตลักษณ์ของชุมชนตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ที่มีการปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI โดยลักษณะลูกกลม สีเขียวอ่อน ที่มผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอความเป็นอัตลักษณ์ ดังนี้ คือ ผลส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ใบส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ดอก ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา และแผนที่ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท และประเด็นสุดท้าย ผลการ ประเมิน โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้าน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท การออกแบบลวดลาย มีผลประเมิน รวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.58) และการออกแบบมาศคอต มีผลประเมินรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50) ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการปฏิบัติ 1) หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนควรมี ส่วนร่วม บูรณาการตามศักยภาพ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจการอย่างจริงจัง 2) หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรจัดสรรงบประมาณให้การสนับสนุน การจัดตั้งศูนย์กิจกรรมชุมชนและร่วมปฏิบัติด้านการผลิตการวิจัยให้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 3) ผู้ประกอบการในชุมชนได้รับการสนับสนุนการผลิต การถ่ายทอดการ ออกแบบแก่ท้องถิ่นและสังคม ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570 เป้าหมายหมุดที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง อีกทั้งมีมิติ โอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม หมายเหตุที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่



เข้มแข็งมีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการสร้างอัตลักษณ์ของท้องถิ่น มาใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายย่อยที่มีศักยภาพการลงทุน ในภูมิภาคต่าง ๆ ให้มากขึ้นในแนวกว้างและลึก 2) การวิจัยเชิงคุณภาพและงานสร้างสรรค์ในขอบเขตเนื้อหาการออกแบบและสร้างสรรค์ซึ่งเกิดจากความต้องการของท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ที่ให้ความร่วมมือบูรณาการความรู้และการบริการงานวิจัยจากมหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ และขอบคุณตัวแทนชุมชน เกษตรกร และชาวบ้าน ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ในการให้ข้อมูลและการประเมินผลการออกแบบการวิจัย เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ เกลิมสิริโรจน์ และคณะ. (2560). การออกแบบลายกราฟิกเสื้อผ้าแฟชั่นจากลวดลายเครื่องสังคโลก จังหวัดสุโขทัย. ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (หน้า 4(1), 517 - 529).
- จินตนา พงษ์รัมย์. (2560). การสื่อสารอัตลักษณ์ไทยผ่านบรรจุภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผา ตราแม่ประนอม. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม. วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลิต กังวารวุฒิ และไพโรจน์ สมุทรี. (2567). การสร้างสรรค์มาสคอตแบบชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่น ตำบลบ้านเขียน อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 28(1), 43-60.
- ฉัญลักษณ์ ศุภพลธร. (2566). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพรจากอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยหาน จังหวัดเชียงราย. วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, 11(1), 153-164.
- ประชิด ชินบุตร และนรรชน ทาสวรรณ. (2561). การใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปลักษณ์บรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทสมุนไพรสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2. วารสารจันทรเกษมสาร, 24(47), 126-141.
- ปริญญ์ ประยูรศักดิ์ และคณะ. (2566). การสื่อสารการตลาดของมาสคอตน้องเหินเพื่อส่งเสริมแบรนด์ จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(5), 391-404.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. (2565). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง หน้า 26 (1 พฤศจิกายน 2565).
- ศรีญา คงเที่ยง และจิตรกร ผดุง. (2566). การวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยมาสคอตในประเทศไทย. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 5(2), 99-110.
- สุกรี เจ๊ะปูเต๊ะ. (2561). การออกแบบลวดลายผ้าทางเรขศิลป์เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยมลายูสำหรับเจเนอเรชันวาย. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิทัศน์ศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีนา อีสามะ และสายชลี ชัยศาสตร์. (2558). การพัฒนารูปแบบลวดลายศิลปะผ้าบาติก ในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 1 มกราคม 2567 จาก <https://riss.rmuts.ac.th/upload/doc/201907/hmfOR3rlZ1Jgdr2Lwhun/hmfOR3rlZ1Jgdr2Lwhun.pdf>.